

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 12.3.2013
COM(2013) 134 final

2013/0075 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který se má zaujmout jménem Evropské unie na šesté konferenci smluvních stran Stockholmské úmluvy o perzistentních organických znečišťujících látkách, pokud jde o návrh změny příloh A a B

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

Stockholmská úmluva o perzistentních organických znečišťujících látkách (POP)¹ byla přijata v květnu 2001 v rámci programu OSN pro životní prostředí (UNEP). Evropská unie a její členské státy² jsou stranami úmluvy³ a ustanovení úmluvy byla provedena do právních předpisů EU nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 850/2004 ze dne 29. dubna 2004 o perzistentních organických znečišťujících látkách a o změně směrnice 79/117/EHS⁴ (dále jen „nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách“).

Hlavním cílem Stockholmské úmluvy je ochrana lidského zdraví a životního prostředí před perzistentními organickými znečišťujícími látkami. Odkazuje se konkrétně na přístup předběžné opatrnosti stanovený zásadou 15 Deklarace z Rio de Janeira o životním prostředí a rozvoji z roku 1992. Zásada začíná platit článkem 8 úmluvy, který stanoví pravidla pro zahrnutí dalších chemických látek do příloh úmluvy.

Na šesté konferenci smluvních stran v květnu 2013 by mělo být přijato rozhodnutí o doplnění přílohy A Stockholmské úmluvy, jež obsahuje seznam látek, které mají být odstraněny, o novou látku, hexabromcyklododekan (HBCDD)⁵, kterou v roce 2008 navrhlo Norsko. Na tomtéž zasedání by mělo být přijato rozhodnutí o zrušení řady konkrétních výjimek a přijatelných účelů pro výrobu, uvádění na trh a používání kyseliny perfluoroktansulfonové (PFOS) a jejích derivátů.

HBCDD A PRÁVNÍ PŘEDPISY EU

HBCDD se používá výhradně jako přísada zpomalující hoření v expandovaném polystyrenu (EPS), extrudovaném polystyrenu (XPS), houževnatém polystyrenu (HIPS) a polymerové disperzi pro textilie.

HBCDD je perzistentní, bioakumulativní a toxická (PBT) látka. Jako taková je na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)⁶ považována za látku vzbuzující mimořádné obavy (SVHC). V roce 2011 byl HBCDD zahrnut⁷ do přílohy XIV nařízení REACH a tím podléhá postupu povolování podle uvedeného nařízení. Pokud tedy nějaká osoba chce uvést na trh a/nebo používat HBCDD po 21. srpnu 2015 (tzv. „datum zániku“), musí do 21. února 2014 předložit žádost o povolení pro příslušné použití Evropské agentuře pro chemické látky (ECHA). Po 21. srpnu 2015 bude uvádění na trh a používání HBCDD zakázáno, ledaže by bylo uděleno povolení konkrétní osobě pro konkrétní použití.

¹ http://www.pops.int/documents/convtext/convtext_en.pdf

² Dva členské státy EU dosud úmluvu neratifikovaly (Itálie a Malta).

³ Úř. věst. L 209, 31.7.2006, s. 1.

⁴ Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 7.

⁵ Hexabromcyklododekan (číslo CAS: 25637-99-4), 1,2,5,6,9,10-hexabromcyklododekan (číslo CAS: 3194-55-6) a jeho hlavní diastereoizomery: α -hexabromcyklododekan (číslo CAS: 134237-50-6), β -hexabromcyklododekan (číslo CAS: 134237-51-7) a γ -hexabromcyklododekan (číslo CAS: 134237-52-8).

⁶ Úř. věst. L 396, 30.12.2006, s. 1.

⁷ Nařízení Komise (EU) č. 143/2011 ze dne 17. února 2011, kterým se mění příloha XIV nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek („nařízení REACH“), Úř. věst. L 44, 18.2.2011, s. 2.

Po 21. srpnu 2015 budou moci výrobci polystyrenů EPS, XPS, HIPS a textilií obsahujících HBCDD vyrábět tyto materiály jen v případě, že k tomu budou mít povolení podle nařízení REACH.

Látky uvedené v přílohách A, B a/nebo C Stockholmské úmluvy⁸ budou muset být zahrnuty do nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách, aby se zajistilo, že provedení v EU odpovídá mezinárodním závazkům.

PFOS A PRÁVNÍ PŘEDPISY EU

Na čtvrtém zasedání konference smluvních stran, která se konala ve dnech 4.–8. května 2009, bylo dohodnuto, že se mimo jiné do přílohy B úmluvy zařadí PFOS a její deriváty s několika konkrétními výjimkami a přijatelnými účely. Prováděcí právní předpisy EU jsou více omezující než Stockholmská úmluva, neboť nezahrnují výjimky a přijatelné účely, které již byly v EU zakázány na základě nařízení REACH. To se uskutečnilo v zájmu dodržení hlavní zásady nesnižovat úroveň ochrany životního prostředí v EU.

POSTUP PRO DOPLNĚNÍ NOVÝCH PERZISTENTNÍCH ORGANICKÝCH ZNEČIŠŤUJÍCÍCH LÁTEK A ZMĚNU PŘÍLOH STOCKHOLMSKÉ ÚMLUVY

Podle článku 8 úmluvy mohou smluvní strany předložit sekretariátu návrhy na zařazení chemické látky do příloh A, B a/nebo C. Výbor pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek návrh přezkoumá.

Pokud tento přezkum dospěje k závěru, že chemická látka pravděpodobně v důsledku svého dálkového přenosu v životním prostředí povede k významným nepříznivým vlivům na lidské zdraví nebo na životní prostředí v rozsahu, který vyžaduje globální opatření, návrh se projedná a připraví se vyhodnocení rizik, které obsahuje analýzu možných kontrolních opatření. Na tomto základě výbor doporučí, zda by zařazení chemické látky do příloh A, B a/nebo C. měla posoudit konference smluvních stran. Konečné rozhodnutí učiní konference smluvních stran.

Pro EU změny příloh A, B a/nebo C vstupují v platnost jeden rok od data sdělení deponitáře o jejich přijetí konferencí smluvních stran.

DOPORUČENÍ VÝBORU PRO HODNOCENÍ PERZISTENTNÍCH ORGANICKÝCH ZNEČIŠŤUJÍCÍCH LÁTEK

Výbor pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek rozhodl na svém osmém zasedání v říjnu 2012 doporučit zařazení HBCDD do přílohy A Stockholmské úmluvy spolu se zvláštními výjimkami pro výrobu a používání v polystyrenech EPS a XPS ve stavebnictví. Doporučení Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek je založeno na existenci alternativních látek k HBCDD. Avšak jejich dostupnost v dostatečném množství a potenciálně potřeba přizpůsobit výrobní systém polystyrenů EPS a XPS pro stavebnictví v krátké době jsou sporné, zejména v případě některých rozvojových zemí.

Výbor pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek v rozhodnutí rovněž konstatuje, že odstraňování výrobků a zboží obsahujících HBCDD na konci doby životnosti bude představovat dlouhodobý zdroj emisí do životního prostředí a že, pokud bude HBCDD uveden v příloze A úmluvy, opatření pro nakládání s odpady v souladu s čl. 6 odst. 1 písm. d) úmluvy by zajistila, že by výrobky a zboží obsahující HBCDD byly odstraňovány tak, aby jejich obsah perzistentních organických znečišťujících látek byl zničen nebo jinak odstraněn způsobem šetrným k životnímu prostředí.

⁸ Totéž platí pro látky doplněné do příloh I, II a/nebo III protokolu EHK OSN o perzistentních organických znečišťujících látkách.

V souladu s čl. 8 odst. 9 úmluvy výbor pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek rozhodl předložit uvedené doporučení ke zvážení konferenci smluvních stran na zasedání v květnu 2013.

Výbor pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek rovněž přijal řadu doporučení týkajících se alternativ k použití PFOS v otevřených systémech. Ve svém doporučení se výbor domnívá, že informace o komerční dostupnosti a účinnosti bezpečnějších alternativ k PFOS pro následující použití jsou již k dispozici, a vybízí smluvní strany, aby přestaly používat PFOS pro tato použití: náplně do pěnových hasicích přístrojů, insekticidy proti přivlečeným ohnivým mravencům a termitům, dekorativní pokovování, koberce, usně a oděvy, textil a čalounění. Kromě toho Výbor pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek vyzývá smluvní strany, aby omezily používání PFOS při pokovování tvrdými kovy pouze na uzavřené systémy.

DOPORUČENÍ VÝBORU PRO HODNOCENÍ PERZISTENTNÍCH ORGANICKÝCH ZNEČIŠŤUJÍCÍCH LÁTEK A PRÁVNÍ PŘEDPISY EU

Pokud bude doporučení Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek v květnu 2013 konferencí smluvních stran přijato, bude mít za následek mezinárodní zákaz výroby, uvádění na trh a používání HBCDD s výjimkou jeho využívání v aplikacích polystyrenů EPS a XPS ve stavebnictví. Tato zvláštní výjimka se bude používat po dobu pěti let s možností prodloužení, pokud to bude nutné, o dalších pět let.

Zařazení HBCDD do přílohy A úmluvy bude vyžadovat změny nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách. Podle čl. 14 odst. 1 uvedeného nařízení mohou být při doplnění látek do úmluvy provedeny změny příloh nařízení v souladu s obvyklými postupy projednávání ve výborech stanovenými článkem 5a rozhodnutí 1999/468/ES⁹ s ohledem na ustanovení článků 10 a 11 nařízení (EU) č. 182/2011¹⁰. Zahrnutí HBCDD do úmluvy by mělo být načasováno tak, aby následná změna nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách mohla být použitelná od dokončení postupu schvalování HBCDD podle nařízení REACH. To může vyžadovat, aby smluvní strany úmluvy odložily provedení příslušných rozhodnutí konference smluvních stran do února 2016.

Časově omezená výjimka podle úmluvy má podobný cíl jako postup povolování podle nařízení REACH. Oba nástroje nutí účastníky trhu ukončit používání problematických látek a zároveň k tomu poskytují přiměřenou dobu. V případě HBCDD budou oba nástroje působit zároveň, takže budou mít podobné účinky na většinu¹¹ trhu EU. Výrobci, obchodníci a uživatelé HBCDD obsaženého v polystyrenech EPS a XPS pro použití ve stavebnictví, na které se vztahuje výjimka, budou moci požádat o povolení podle nařízení REACH a tato povolení využít. Výrobci, obchodníci a uživatelé HBCDD obsaženého v polystyrenu HIPS, textilu a polystyrenech EPS a XPS pro použití mimo stavebnictví musí přejít na alternativní

⁹ Rozhodnutí Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi, Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí, Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13.

¹¹ V roce 2008 představovalo používání HBCDD v polystyrenech EPS a XPS 96,3 % celkového využití HBCDD v EU. Podle posouzení spotřeby HBCDD v polystyrenech EPS a XPS z roku 2011 v souvislosti s vnitrostátními požárními požadavky (viz <http://www.klif.no/publikasjoner/2819/ta2819.pdf>) v Evropě se 70 % polystyrenu EPS používá ve stavebnictví, 25 % v obalech a 5 % v jiných oblastech. U obalového materiálu se má obecně za to, že neobsahuje HBCDD. Převážná většina polystyrenu EPS obsahujícího HBCDD se tedy používá ve stavebnictví. Má se za to, že polystyren XPS obsahující HBCDD se používá pouze ve stavebnictví.

řešení. Avšak vzhledem k dostupnosti alternativ, malému rozsahu relevantních trhů a – v případě textilií – na základě stávajících tendencí vývoje trhu, kdy se používání HBCDD v průběhu posledních let významně snížilo, je nepravděpodobné, že by významní účastníci trhu investovali do žádostí o povolení. Proto, a to i bez zařazení HBCDD do úmluvy, se očekává, že tato použití budou postupně ukončena a v EU účinně zakázána od 21. srpna 2015 podle nařízení REACH.

Zatímco dopad obou opatření na trh EU je z velké části podobný, zařazení HBCDD do úmluvy a provedení do právních předpisů EU bude znamenat významnou přidanou hodnotu. HBCDD je perzistentní organická znečišťující látka schopná dálkového přenosu v životním prostředí. Povoloovací řízení podle nařízení REACH proto nemusí být dostatečné pro ochranu občanů EU a životního prostředí před nepříznivými účinky HBCDD, jelikož nebude mít vliv na výrobu a použití HBCDD ve třetích zemích. Je tedy nutné opatření na celosvětové úrovni. Kromě toho zařazení HBCDD do úmluvy zajistí rovné podmínky mezi uživateli v EU a ve třetích zemích. Zatímco skupina, která byla uvedena jako první, je v rámci nařízení REACH povinna investovat zdroje do přechodu na alternativní možnosti a/nebo přípravu žádostí o povolení, druhá skupina není v současné době takovými tlakům vystavena, protože dovážené zboží nepodléhá povolení podle nařízení REACH. Zařazení HBCDD s časově omezenou výjimkou do úmluvy bude nutit účastníky trhu ze třetích zemí, aby začaly investovat do přechodu na alternativní možnosti stejně jako k tomu uživatele v EU nutí postup udělování povolení dle nařízení REACH.

Jakmile konference smluvních stran přijme doporučení Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek ohledně HBCDD, mělo by toto doporučení být provedeno do práva EU takovým způsobem, aby se nařízení REACH a nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách vzájemně doplňovala a vzájemně si neodporovala. To znamená, že výjimka pro použití ve stavebnictví, pokud bude provedena prostřednictvím nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách, bude omezena výjimkami povolenými podle nařízení REACH. Tento přístup bude v souladu s hlavní zásadou nesnižovat úroveň ochrany životního prostředí v EU. Bude rovněž chránit investice účastníků trhu, kteří byli úspěšní při získání povolení podle nařízení REACH. Výjimka podle nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách bude muset být časově omezena. To znamená, že pokud nebude výjimka prodloužena, skončí 5 let od svého vstupu v platnost (únor 2021). Pokud však navzdory informacím předloženým odvětvím bude na náhradu HBCDD zapotřebí více času, může EU navrhnout prodloužení platnosti výjimky podle úmluvy o dalších pět let (únor 2026).

Pokud jde o PFOS a její deriváty, zrušení zvláštních výjimek uvedených v rozhodnutí Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek nebude mít dopad na právní předpisy EU, protože příslušné výjimky buď nebyly v nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách provedeny, nebo jejich platnost již skončila. Jedinou výjimkou z tohoto pravidla je výjimka pro použití PFOS při pokovování tvrdými kovy v otevřených systémech, které je v současné době vyňaté podle nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách pro použití jako smáčedel určených k použití v kontrolovaných systémech elektrolytického pokovování. Tato výjimka podle nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách je však platná pouze do 26. srpna 2015.

POSTOJ EU

S ohledem na výše uvedené by Evropská unie na šesté konferenci smluvních stran Stockholmské úmluvy měla podporovat doplnění HBCDD do přílohy A úmluvy (s výjimkou jeho výroby a používání v polystyrenech EPS a XPS ve stavebnictví). Stranám úmluvy by mělo být umožněno odložit provedení zařazení HBCDD do února 2016. Evropská unie by

měla dále podpořit zrušení příslušných zvláštních výjimek a přijatelných účelů pro PFOS a její deriváty kromě výjimky pro použití jako smáčedel určených k použití v kontrolovaných systémech elektrolytického pokovování. Tato výjimka by měla zůstat zachována až do skončení její platnosti v roce 2015. Výjimka by neměla být po tomto datu prodloužena.

2. VÝSLEDKY KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

Příslušná rizika a socioekonomické aspekty související s používáním HBCDD v EU a ve světě byly v roce 2008 zkoumány Evropskou agenturou pro chemické látky (ECHA) a v letech 2009 až 2012 Výborem pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek. Součástí obou šetření byly konzultace se zúčastněnými stranami.

KONZULTACE

Poté, co byl HBCDD doporučen pro zahrnutí do přílohy XIV nařízení REACH, zpracovala agentura ECHA dokument¹² jako podklad pro doporučení. Podkladový dokument vycházel z dokumentu nazvaného Údaje o výrobě, dovozu, vývozu, používání a uvolňování HBCDD a informace o možných alternativách pro jeho použití¹³. Oba dokumenty byly předmětem veřejné konzultace.

Informace obsažené v těchto dvou dokumentech o výrobě, dovozu a vývozu, použití a uvolňování během používání vycházejí ze zprávy o hodnocení rizik s dalšími údaji získanými v říjnu 2008 od skupiny uživatelů odvětví HBCD. Tyto dodatečné údaje obsahují souhrnné údaje o celkových prodejkách a spotřebě HBCDD v celé EU za každý rok v období od roku 2003 do roku 2007. Informace o možných alternativách k HBCDD byly převzaty ze široké škály zdrojů včetně přezkumů provedených jak odvětvím, tak regulačními orgány, zaměřených na zjištění látek nebo technik, které by pro tento účel mohly připadat v úvahu.

Na sedmém zasedání přijal Výbor pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek hodnocení řízení rizik pro HBCDD¹⁴. Hodnocení řízení rizik bylo konzultováno se zúčastněnými stranami včetně zástupců odvětví; v období 2010–2012 Výbor pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek vyzval pracovní skupinu *ad hoc* pro HBCDD, která zpracovala hodnocení řízení rizik, aby o HBCDD shromáždila další informace. Výbor pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek souhlasil s tím, že dodatečné informace přezkoumá a na osmém zasedání zváží, zda specifikovat přílohu úmluvy a možné výjimky, které má konference smluvních stran při zařazení HBCDD do úmluvy posoudit. Informace předložilo dvacet šest stran a pozorovatelské země¹⁵. Kromě toho předložilo informace sedm nevládních pozorovatelů¹⁶.

¹² <http://echa.europa.eu/documents/10162/42ddec00-863a-4cff-abd2-6d4b39abe114>.

¹³ <http://echa.europa.eu/documents/10162/eb5129cf-38e3-4a25-a0f7-b02df8ca4532>.

¹⁴ UNEP/POPS/POPRC.7/19/Add.1, k dispozici na adrese:

<http://chm.pops.int/Convention/POPsReviewCommittee/POPRCMeetings/POPRC7/POPRC7Document/s/tabid/2267/language/en-US/Default.aspx>.

¹⁵ Argentina, Ázerbájdžán, Brazílie, Bulharsko, Kambodža, Kamerun, Kanada, Čína, Německo, Guatemala, Indonésie, Irsko, Izrael, Itálie, Kiribati, Lotyšsko, Mali, Mexiko, Monako, Myanmar, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Rumunsko, Thajsko a Spojené státy americké.

¹⁶ Great Lakes Solutions, Green Chemicals Srl, International POPs Elimination Network IPEN, PS Foam Industry, Extruded Polystyrene Foam Association a společně odvětvová sdružení EXIBA (odvětvová skupina Cefic) a EPS (PlasticsEurope), a také bývalý člen Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek.

VÝSLEDKY KONZULTACE

Zařazení HBCDD do úmluvy podle doporučení Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek a následné provedení v EU prostřednictvím nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách zakáže výrobu, uvádění na trh a používání HBCDD v polystyrenu HIPS a textiliích, jakož i použití v polystyrenech EPS a XPS mimo stavebnictví.

Polystyren HIPS

Podle dokumentů zveřejněných agenturou ECHA se polystyren HIPS používá hlavně ve video a stereo zařízeních, rozvaděčích pro elektrické okruhy v odvětví stavebnictví a na obložení ledniček. Podle odhadů z různých zdrojů se obsah HBCDD v polystyrenu HIPS se sníženou hořlavostí pohybuje v rozmezí 1–7 % hmotnostních a zpráva EU o posouzení rizik předpokládá jako realistický nejhorší případ, že polystyren HIPS obsahuje 7 % HBCDD. Používaný objem se za posledních několik let v Evropě nezměnil a odhaduje se na 210 tun/rok (1,81 % celkové spotřeby HBCDD v EU).

HBCDD se v polystyrenu HIPS ve větší míře nepoužívá a lze předpokládat, že jsou pro toto použití dostupné alternativní látky zpomalující hoření. Tyto chemické látky mohou být použity jako alternativy k HBCDD v polystyrenu HIPS: ethylenbis(tetrabromftalimid) (EBTPI), (technicky proveditelný, komerčně dostupný a široce využívaný); dekabromdifenylethan (DBDPE), (technicky proveditelný, komerčně dostupný a široce využívaný). DBDPE se běžně používá v polystyrenu HIPS a textiliích s lepším účinkem než HBCDD a přibližně stejnou cenou jako HBCDD; trifenylfosfát, (technicky proveditelný, komerčně dostupný a široce využívaný); bisfenol A bis(difenylfosfát) (BDP), (technicky proveditelný, komerčně dostupný a široce využívaný); bifenylykresylfosfát, (technicky proveditelný, komerčně dostupný a široce využívaný).

Mezi další chemické látky, které mohou být použity jako alternativy k HBCDD v polystyrenu HIPS, patří různé sloučeniny bromu zpomalující hoření používané ve spojení s oxidem antimonitým (ATO). Mezi tyto sloučeniny patří: tris(tribromneopentyl)-fosfát; tetrabrombisfenol A-bis(2,3-dibrompropylether) (TBBPA DBPE); 2,4,6-tris(2,4,6-tribromfenoxy)-1,3,5-triazin; ethan-1,2-bis(pentabromfenyl) a ethylenbis(tetrabromftalimid).

Alternativní materiály k polystyrenu HIPS jsou rovněž na trhu. Konkrétněji, u elektrických výrobků lze polystyren HIPS nahradit různými alternativními materiály včetně směsí obsahujících polykarbonát / akrylonitril butadien styren (PC/ABS), polystyren / polyfenylenether (PS/PPE) a polyfenylenether / houževnatý polystyren (PPE/HIPS) bez látek zpomalujících hoření nebo s použitím nehalogenovaných látek zpomalujících hoření na bázi fosforu.

Textilie

Podle dokumentů zveřejněných agenturou ECHA se HBCDD používá v textilních výrobcích za účelem splnění britských a německých (DIN) norem týkajících se látek zpomalujících hoření, zejména u čalouněného nábytku a sedadel v dopravních prostředcích, závěsů, povlaků postelových matrací a textilií používaných v interiérech a v automobilech. Pravděpodobná koncentrace HBCDD v konečném výrobku se odhaduje na 10 až 15 %. Po značném snížení tohoto použití v posledních několika letech se odhaduje, že v současné době se na textilní povlaky spotřebuje pouze asi 210 tun za rok (1,81 % celkové spotřeby HBCDD v EU).

Předpokládá se, že poměrně nízké množství HBCDD spotřebovaného na textilní povlaky a vysoké snížení jeho spotřeby v posledních několika letech odráží dostupnost stejně účinných alternativních látek. Použití látek zpomalujících hoření v textiliích se lze vyhnout, pokud je daný materiál sám o sobě nehořlavý nebo má nízkou hořlavost. Některé přírodní materiály,

např. vlna, mohou proto být použity jako bariérové materiály v nábytku. Mezi další materiály přirozeně zpomalující hoření patří viskózní hedvábní s přísadou fosforu, polyesterová vlákna a aromatické polyamidy. K dispozici je také několik chemických látek, které mohou být použity v textilních výrobcích jako alternativy HBCDD typu „drop-in“.

Pro textilní povlaky mezi chemické alternativy k HBCDD patří dekabromdifenylethan (DBDPE), (technicky proveditelný, komerčně dostupný a široce využívaný); ethylenbis(tetrabromftalimid), (technicky proveditelný, komerčně dostupný a široce využívaný); chlorované parafíny (technicky proveditelné, dostupné a široce využívané) a polyfosfáty amonné (technicky proveditelné, dostupné a široce využívané). Je však třeba poznamenat, že s výjimkou polyfosfátů amonných se jedná o halogenované a perzistentní látky, které mohou být později samy klasifikovány jako perzistentní organické znečišťující látky. Kromě toho chlorované parafíny s krátkým řetězcem (SCCP) jsou již podle nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách omezeny¹⁷.

U textilu lze požární bezpečnosti rovněž dosáhnout pomocí intumescentních (napěňujících se) systémů. Intumescence je vytvoření napěněného koksu, který slouží jako tepelná izolace. Intumescentní systém je obecně kombinací zdroje uhlíku k vytvoření koksu, kyselinotvorné složky a sloučeniny, která se rozkládá za účelem vytvoření plynů, které produkují napěněný koks.

Použití polystyrenů EPS a XPS pro jiné účely než ve stavebnictví

Podle zprávy z roku 2011 nazvané Posouzení spotřeby HBCDD v polystyrenech EPS a XPS v souvislosti s vnitrostátními požárními požadavky¹⁸ v EU se 70 % polystyrenu EPS používá ve stavebnictví, 25 % v obalech a 5 % v jiných oblastech. U obalového materiálu se má obecně za to, že neobsahuje HBCDD. Hlavním použitím polystyrenu EPS obsahujícího HBCDD pro jiné účely než ve stavebnictví je použití v sedačkách pro děti v automobilech, aby odpovídaly požadavkům normy FMVSS 302. Zdá se, že polystyren XPS obsahující HBCDD se v EU pro jiné účely než ve stavebnictví nepoužívá.

Během dvouletého období konzultací nebyla ze strany vládních orgánů nebo odvětví podána žádná žádost o zvláštní výjimku pro použití polystyrenů EPS a XPS pro jiné účely než ve stavebnictví. Lze proto předpokládat, že se pro tyto účely používají alternativní chemické látky nebo alternativní materiály.

Použití polystyrenů EPS a XPS ve stavebnictví

Hlavním použitím HBCDD v EU je výroba polystyrenů EPS a XPS. Polystyren EPS obsahující HBCDD se používá zejména ve stavebnictví. Zdá se, že polystyren XPS obsahující HBCDD se používá pouze ve stavebnictví.

V současné době jsou k dispozici vhodné látky zpomalující hoření, avšak v nedostatečném množství, aby mohly nahradit HBCDD ve většině použití polystyrenů XPS nebo EPS ve stavebnictví, protože by bylo zapotřebí mnohem většího množství nehalogenových látek zpomalujících hoření (EPS obsahuje 0,7 % HBCDD a XPS 2,5 % HBCDD). V březnu 2011 oznámila společnost Great Lakes Solutions, že bude zvyšovat výrobu látek zpomalujících hoření na bázi makromolekulárních bromovaných kopolymerů styrenu a butadienu (polymerních látek zpomalujících hoření) vhodných pro polystyreny EPS a XPS. Očekává se však, že odvětví bude k úplnému přechodu na tuto technologii potřebovat několik let. Podle

¹⁷ Nařízení Komise (EU) č. 519/2012 ze dne 19. června 2012, kterým se mění příloha I nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 850/2004 o perzistentních organických znečišťujících látkách, Úř. věst. L 159, 20.6.2012, s. 1.

¹⁸ <http://www.klif.no/publikasjoner/2819/ta2819.pdf>.

posouzení nebezpečí odvětvím se jedná o perzistentní, nikoli však bioakumulativní nebo toxické látky.

Podle informací podaných během osmého zasedání Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek jsou v současnosti uživatelům v technologickém toku předávána zkušební množství polymerních látek zpomalujících hoření ke zkouškám. Výrobní zkoušky na úrovni závodu byly úspěšné a polymerní látky zpomalující hoření by měly být od společnosti Great Lakes Solutions-Chemtura Corporation komerčně dostupné v roce 2012. Společnost ICL-Industrial Products nedávno oznámila, že jejím cílem je komerční výroba do roku 2014 (10 000 t). Společnost Albemarle (USA) bude mít chemickou látku komerčně dostupnou v roce 2014. Dostatečné kapacity, která má nahradit HBCDD by proto mělo být dosaženo během 3–5 let.

S ohledem na výše uvedené by časově omezená výjimka pro používání HBCDD v polystyrenech EPS a XPS ve stavebnictví měly být podpořena, aby měli výrobci dostatek času přejít na alternativní řešení.

3. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

Návrh sestává z rozhodnutí Rady založeného na čl. 192 odst. 1 a čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování Evropské unie a stanovuje postoj, který se má zaujmout jménem Evropské unie na šesté konferenci smluvních stran Stockholmské úmluvy o perzistentních organických znečišťujících látkách, pokud jde o návrh změny příloh A a B.

Čl. 218 odst. 9 Smlouvy o fungování Evropské unie je vhodným právním základem, protože akt, který má šestá konference smluvních stran přijmout, je rozhodnutí, kterým se mění příloha Stockholmské úmluvy, které má právní účinky.

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o postoji, který se má zaujmout jménem Evropské unie na šesté konferenci smluvních stran Stockholmské úmluvy o perzistentních organických znečišťujících látkách, pokud jde o návrh změny příloh A a B

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 192 odst. 1 ve spojení s čl. 218 odst. 9 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Stockholmská úmluva o perzistentních organických znečišťujících látkách (dále jen „úmluva“) byla ratifikována Evropskou unií dne 16. listopadu 2004 na základě rozhodnutí Rady 2006/507/ES ze dne 14. října 2004 o uzavření Stockholmské úmluvy o perzistentních organických znečišťujících látkách jménem Evropského společenství¹⁹.
- (2) Evropská unie provedla závazky vyplývající z úmluvy do právních předpisů Evropské unie nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 850/2004 ze dne 29. dubna 2004 o perzistentních organických znečišťujících látkách a o změně směrnice 79/117/EHS²⁰ (dále jen „nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách“).
- (3) Evropská unie klade velký důraz na nezbytnost postupného doplňování příloh A, B a/nebo C úmluvy o nové látky, které splňují kritéria pro perzistentní organické znečišťující látky, s ohledem na zásadu předběžné opatrnosti s cílem splnit cíl úmluvy a závazek minimalizovat nepříznivé účinky chemických látek do roku 2020 učiněný všemi vládami na vrcholné schůzce v Johannesburgu v roce 2002.
- (4) Podle článku 22 úmluvy může konference smluvních stran přijímat rozhodnutí, kterými se mění přílohy A, B a C úmluvy. Tato rozhodnutí vstupují v platnost jeden rok od data sdělení o přijetí změny depozitářem s výjimkou smluvních stran, které se rozhodly změnu nepřijmout.
- (5) Na základě návrhu týkajícího se hexabromcyklododekanu (HBCDD)²¹ obdrženého v roce 2008 od Norska ukončil Výbor pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek ustanovený podle úmluvy svou práci ohledně HBCDD. Výbor dospěl k závěru, že látka HBCDD splňuje kritéria úmluvy pro zařazení do přílohy A.

¹⁹ Úř. věst. L 209, 31.7.2006, s. 1.

²⁰ Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 7.

²¹ Hexabromcyklododekan (číslo CAS: 25637-99-4), 1,2,5,6,9,10-hexabromcyklododekan (číslo CAS: 3194-55-6) a jeho hlavní diastereoizomery: α -hexabromcyklododekan (číslo CAS: 134237-50-6); β -hexabromcyklododekan (číslo CAS: 134237-51-7); a γ -hexabromcyklododekan (číslo CAS: 134237-52-8).

Očekává se, že nadcházející konference smluvních stran úmluvy rozhodne o zařazení HBCDD do přílohy A úmluvy.

- (6) V roce 2011 byl HBCDD zahrnut²² do přílohy XIV nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH)²³. HBCDD tedy podléhá postupu povolování podle uvedeného nařízení. Uvádění na trh a používání HBCDD bude zakázáno, ledaže by bylo uděleno povolení konkrétní osobě pro konkrétní použití. Jelikož HBCDD je schopen dálkového přenosu v životním prostředí, bude celosvětové zastavení používání této látky pro občany EU přínosnější než ukončení jejího používání na úrovni celé EU v rámci nařízení REACH.
- (7) S cílem sladit zařazení do seznamu podle nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách s příslušnou lhůtou v příloze XIV nařízení REACH by stranám úmluvy mělo být umožněno odložit provedení rozhodnutí konference smluvních stran o zařazení HBCDD do února 2016.
- (8) Výbor pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek doporučuje zařazení HBCDD podle úmluvy se specifickou časově omezenou výjimkou pro výrobu a využívání HBCDD v aplikacích polystyrenu EPS a XPS ve stavebnictví. Tyto aplikace představují velkou většinu použití HBCDD v EU. Na dosažení dostatečné kapacity, která by v EU nahradila HBCDD, je potřeba tří až pěti let. EU by proto měla na šesté konferenci smluvních stran podpořit navrhovanou zvláštní výjimku.
- (9) Výbor bere na vědomí, že pokud bude HBCDD uveden v příloze A, opatření pro nakládání s odpady v souladu s čl. 6 odst. 1 písm. d) úmluvy by zajistila, že by výrobky a zboží obsahující HBCDD byly odstraňovány tak, aby jejich obsah perzistentních organických znečišťujících látek byl zničen nebo jinak odstraněn způsobem šetrným k životnímu prostředí.
- (10) Odpady obsahující HBCDD, zejména polystyreny EPS a XPS používané v aplikacích ve stavebnictví, se v současné době recyklují v řadě zemí, které jsou smluvními stranami úmluvy. Tyto strany mohou navrhnout výjimku umožňující dočasnou recyklaci odpadu obsahujícího HBCDD obdobně jako ustanovení, které bylo zahrnuto v průběhu čtvrté konference smluvních stran do části IV přílohy A a které umožňuje recyklaci odpadů obsahujících tetrabromdifenyloxyethan a pentabromdifenyloxyethan za určitých přesně stanovených podmínek.
- (11) V roce 2010 byla kyselina perfluoroktansulfonová (PFOS) a její deriváty zařazena²⁴ do přílohy I nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách.
- (12) Výbor vyzývá smluvní strany, aby přestaly používat PFOS v náplních do pěnových hasicích přístrojů, insekticidech proti přivlečeným ohnivým mravencům a termitům, na dekorativní pokovování, v kobercích, usních a oděvech, textilu a čalounění. Výbor rovněž vyzývá strany k omezení použití PFOS při pokovování tvrdými kovy, což je v současné době povoleno jako zvláštní výjimka, pouze na uzavřené systémy, což je v současné době v rámci úmluvy povoleno jako přijatelný účel.

²² Nařízení Komise (EU) č. 143/2011 ze dne 17. února 2011, kterým se mění příloha XIV nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek („REACH“), Úř. věst. L 44, 18.2.2011, s. 2.

²³ Úř. věst. L 396, 30.12.2006, s. 1.

²⁴ Nařízení Komise (EU) č. 757/2010 ze dne 24. srpna 2010, kterým se mění přílohy I a III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 850/2004 o perzistentních organických znečišťujících látkách, Úř. věst. L 223, 25.8.2010, s. 29.

- (13) PFOS a její deriváty byly zařazeny do přílohy I nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách pouze s malým počtem výjimek stanovených podle úmluvy. S ohledem na rozhodnutí Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek by měly být příslušné zvláštní výjimky a přijatelné účely pro PFOS a její deriváty zrušeny kromě výjimky pro použití jako smáčedel určených k použití v kontrolovaných systémech elektrolytického pokovování. Tato výjimka by měla zůstat zachována až do skončení její platnosti v roce 2015. Výjimka by neměla být po tomto datu prodloužena,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

1 Postoj Evropské unie, který se má zaujmout jménem Evropské unie na šesté konferenci smluvních stran Stockholmské úmluvy, je podpořit

- zařazení hexabromcyklododekanu (HBCDD)²⁵ do přílohy A úmluvy s časově omezenou výjimkou pro výrobu a používání HBCDD v aplikacích ve stavebnictví.
- zrušení těchto výjimek a přijatelných účelů ze záznamu týkajícího se kyseliny perfluoroktansulfonové (PFOS) a jejích derivátů v příloze B úmluvy: náplně do pěnových hasicích přístrojů, insekticidy proti přivlečeným ohnivým mravencům a termitům, dekorativní pokovování, koberce, usně a oděvy, textil a čalounění

v souladu s doporučeními Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek²⁶.

Drobné změny ve vztahu k doporučením Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek mohou zástupci Unie na šesté konferenci smluvních stran Stockholmské úmluvy odsouhlasit bez dalšího rozhodnutí Rady.

2 Smluvním stranám úmluvy by mělo být umožněno odložit provedení zařazení HBCDD do přílohy A úmluvy do února 2016.

3 V případě, že bude navrženo doplnění ustanovení dočasně umožňujícího recyklaci odpadů obsahujících HBCDD za určitých, přesně vymezených podmínek do přílohy A, může Evropská unie tuto změnu podpořit.

²⁵ Hexabromcyklododekan (číslo CAS: 25637-99-4), 1,2,5,6,9,10-hexabromcyklododekan (číslo CAS: 3194-55-6) a jeho hlavní diastereoizomery: α -hexabromcyklododekan (číslo CAS: 134237-50-6); β -hexabromcyklododekan (číslo CAS: 134237-51-7); a γ -hexabromcyklododekan (číslo CAS: 134237-52-8).

²⁶ Rozhodnutí Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek 8/3: hexabromcyklododekan a rozhodnutí Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek-8/8: perfluoroktansulfonová kyselina, její soli a perfluoroktansulfonyl fluorid a s nimi souvisejících chemické látky při použití v otevřených systémech (část rozhodnutí Výboru pro hodnocení perzistentních organických znečišťujících látek 8/16), jsou k dispozici na adrese: <http://chm.pops.int/Convention/POPsReviewCommittee/LatestMeeting/POPRC8/MeetingDocuments/ta/bid/2801/Default.aspx>.

Článek 2

Rozhodnutí konference smluvních stran Stockholmské úmluvy bude po jeho přijetí zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda*